

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU ATLIEKANT PROFESINĘ PRAKTIKĄ TYRIMO

2020 m. vasario 5 d. Nr. (19)SN- 196)SP-11
Vilnius

2019 m. lapkričio 12 d. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau –Tarnyba) gautame pareiškėjos (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Pareiškėja) skunde bei 2019 m. lapkričio 25 d. Tarnybai pateiktame Pareiškėjos skundo papildymo rašte nurodoma, jog Pareiškėja studijuoja Vilniaus universitete (Žurnalistikos studijų programa). Nuo 2019 m. liepos 15 d. iki 2019 m rugpjūčio 14 d. Pareiškėja atliko profesinę praktiką Kaišiadorių rajono laikraštyje „Atspindžiai“. Po praktikos atlikimo Pareiškėja gavo praktikos išvadą, pasirašytą praktikos vadovės, laikraščio „Atspindžiai“ redaktorės, (*duomenys neskelbtini*). Pareiškėja skunde paaiškino: „praktikos įvertinime parašyta, jog pažymys sumažintas dėl judėjimo trūkumo“ (taip skunde).

Pareiškėja kreipėsi į Tarnybą dėl galimai diskriminacinio jos profesinių žinių vertinimo.

2019 m. gruodžio 2 d. raštu Nr. (19)SN-196)S-739 Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Agneta Skardžiuvienė (toliau – Lygių galimybių kontrolierė) kreipėsi į Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto (toliau ir – Fakultetas) dekaną, prašydama pateikti informaciją bei atsakyti į klausimus, ar Fakultetas gali patvirtinti Pareiškėjos skunde nurodytas aplinkybes; kokių veiksmų Fakulteto administracija ėmėsi dėl skunde aprašytos situacijos; ar Pareiškėjos praktikos įvertinimo lentelėje „Institucijos praktikos vadovo atsiliepimas apie praktiką“, kurios forma patvirtinta 2010 m. kovo 3 d. dekanu įsakymu Nr. 160000-1-4, grafoje „Bendras praktikos įvertinimas“ praktikos vadovės (*duomenys neskelbtini*) įrašas „Iki 10 pritrūko, nes didesnes studentės galimybes riboja judėjimo trūkumas“ bus reikšmingas vertinant Pareiškėjos profesinės praktikos rezultatus; jei taip, koks galimas

jo poveikis; ar Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultete yra sudaromos sąlygos studentams, turintiems negalią, lygiomis galimybėmis studijuoti Žurnalistikos studijų programą bei atlikti profesinę praktiką.

Paprašyta pateikti trišalę praktikos atlikimo sutartį tarp Vilniaus universiteto, Pareiškėjos bei laikraščio „Atspindžiai“ redakcijos, kitą su tyrimo esme susijusią reikšmingą informaciją bei įrodymus.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

Tarnyboje 2019 m. gruodžio 4 d. gautame Fakulteto rašte Nr. 160000-S-158 (toliau – Raštas) patvirtinama, jog Žurnalistikos bakalauro studentė Pareiškėja atliko praktiką Kaišiadorių laikraštyje „Atspindžiai“. Institucijoje praktikai vadovavo laikraščio redaktorė (*duomenys neskelbtini*). Taip pat patvirtinama, jog „Institucijos praktikos vadovo atsiliepime apie praktiką“ (2019 m. rugpjūčio 23 d.) greta galutinio vertinimo 9 (devyniais) balais yra įrašyta pastaba: „iki 10 pritrūko, nes didesnes studentės galimybes riboja judėjimo trūkumas“.

Rašte taip pat nurodoma, jog buvo atlikta situacijos analizė (surinkta ir išanalizuota informacija, gauta iš redakcijos, Žurnalistikos studijų programos komiteto, studentės). Rekomenduota vertinimo komisijai, vertinant studentės praktiką, eliminuoti „Institucijos praktikos vadovo atsiliepime apie praktiką“ pateiktą vertinimą; taip pat priimtas sprendimas pašalinti Kaišiadorių laikraštį „Atspindžiai“ iš VU Komunikacijos fakulteto studentams siūlomų potencialių praktikos vietų sąrašo.

Rašte pateikta informacija, jog praktikos vertinimas jau įvykęs. „Institucijos praktikos vadovo atsiliepime apie praktiką“ pateiktas vertinimas buvo eliminuotas, komisijai vertinant studentės praktikos rezultatus. Rašte nurodoma, jog Fakultete visiems studentams sudaromos sąlygos lygiomis galimybėmis studijuoti visose trijose studijų programose.

Fakultetas pateikė 2019 m. gegužės 8 d. studento praktinio mokymosi sutartį Nr. 160000-SU-106, sudarytą tarp Vilniaus universiteto, UAB „Emduva“ (toliau – Bendrovė) ir Pareiškėjos (toliau ir – Sutartis).

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Fakultetas nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 4 punkte įtvirtintos pareigos švietimo įstaigoms, kitiems švietimo teikėjams bei mokslo ir studijų institucijoms užtikrinti vienodas sąlygas asmenims nepaisant lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, kai yra vertinami mokymosi pasiekimai.

Pagal minėto straipsnio 3 dalies nuostatas, švietimo įstaigos, kiti švietimo teikėjai bei mokslo ir studijų institucijos privalo užtikrinti, kad šiose įstaigose ir institucijose nebūtų priekabiaujama ir nebūtų duodami nurodymai priekabiauoti lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu šio straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais.

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Konvencija), kurios dalyvė yra Lietuva, 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog valstybės, šios Konvencijos šalys, užtikrina, kad prieš įstatymą visi asmenys lygūs ir lygūs pagal įstatymą, taip pat turi teisę į lygiavertę įstatymo apsaugą ir teisę vienodai naudotis įstatymo teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo.

Valstybės, šios Konvencijos šalys, draudžia bet kokį diskriminavimą dėl neįgalumo ir garantuoja neįgaliesiems vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo diskriminavimo dėl bet kokios priežasties (Konvencijos 5 straipsnio 2 dalis).

Konvencijos 24 straipsnyje „Švietimas“ įtvirtinta, jog valstybės, šios Konvencijos šalys, pripažįsta neįgaliųjų teisę į mokslą. Siekdamos įgyvendinti šią teisę nediskriminuojant ir lygiomis galimybėmis, valstybės, šios Konvencijos šalys, užtikrina visiems tinkamą visų lygių švietimą ir mokymąsi visą gyvenimą (24 str. 1 d.). Valstybės, šios Konvencijos šalys, užtikrina, kad neįgalieji turėtų galimybę gauti bendrąjį aukštąjį išsilavinimą, profesinį mokymą, suaugusiųjų mokymą ir galimybę mokytis visą gyvenimą jų nediskriminuojant ir lygiai su kitais asmenimis. Šiuo tikslu valstybės, šios Konvencijos šalys, užtikrina, kad neįgaliesiems būtų tinkamai pritaikytos sąlygos (24 str. 5 d.).

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komitetas 2016 m. lapkričio 25 d. Konvencijos Bendrojoje pastaboje Nr. 4 „Dėl teisės į įtraukų švietimą“ (toliau – Pastaba) nurodė, jog, pagal

24 straipsnio 1 dalį, Konvencijos šalys turi užtikrinti, kad neįgaliųjų teisė į mokslą būtų įgyvendinama sukuriant įtraukaus švietimo sistemą visais lygmenimis, įskaitant ikimokyklinį, pradinį, vidurinį ir aukštąjį išsilavinimą, profesinį mokymą ir visą gyvenimą trunkantį mokymąsi, užklasinę ir socialinę veiklą, ir visiems besimokantiems asmenims, įskaitant neįgaliuosius, nediskriminuojant ir lygiai su kitais asmenimis (Pastabos 8 p.).

Teisės į įtraukų švietimą užtikrinimas reiškia kultūros, politikos ir praktikos pokyčius visose formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigose, kad būtų atsižvelgta į skirtingus besimokančiųjų poreikius ir individualybes, taip pat numato įsipareigojimą pašalinti kliūtis, trukdančias įgyvendinti šią galimybę (Pastabos 9 p.).

Tarp pagrindinių įtraukaus švietimo elementų įvardijami:

- visybiniis požiūris į žmogų: pripažįstamas kiekvieno asmens gebėjimas mokytis ir keliama aukšti lūkesčiai visiems besimokantiems, įskaitant neįgalius mokinius. Įtraukus švietimas numato lanksčias mokymo programas ir mokymo bei mokymosi metodus, pritaikytus atsižvelgiant į skirtingas stipriąsias puses, reikalavimus ir mokymosi stilius. Šis požiūris reiškia, jog turi būti teikiama pagalba, sudaromos tinkamos sąlygos ir užtikrinamas ankstyvas įsikišimas, kad visi besimokantieji galėtų išnaudoti savo potencialą. Sudarant mokymo priemonių planus daugiausia dėmesio skiriama besimokančiųjų gebėjimams ir siekiams, o ne šių priemonių turiniui. Visybiniis požiūrio į žmogų tikslas yra išnaikinti segregaciją švietimo įstaigose, užtikrinant įtraukų mokymą klasėje prieinamoje ugdymo aplinkoje, kurioje teikiama atitinkama pagalba. Švietimo sistema turi užtikrinti individualizuotą požiūrį į ugdymo poreikius, o ne tikėtis, kad besimokantieji prisiderins prie esamos sistemos; (Pastabos 12 c punktas);

- veiksmingas perėjimas: neįgalūs besimokantieji gauna pagalbą, skirtą užtikrinti veiksmingą perėjimą nuo mokymosi mokykloje prie profesinio ir aukštojo išsilavinimo bei galiausiai išėjimo į darbą. Ugdomi besimokančiųjų gebėjimai ir pasitikėjimas savo jėgomis, besimokantiems sudaromos tinkamos sąlygos, jie vertinami ir egzaminuojami lygiateisiškais pagrindais, jų gebėjimai ir pasiekimai yra sertifikuojami lygiai su kitais asmenimis (Pastabos 12 g punktas).

Siekdamos įgyvendinti Konvencijos 24 straipsnio 5 dalį, Konvencijos šalys turėtų užtikrinti, kad neįgalieji galėtų gauti bendrąjį aukštąjį (tretinį) išsilavinimą, profesinį mokymą, suaugusiųjų mokymą ir galimybę mokytis visą gyvenimą jų nediskriminuojant ir lygiai su kitais asmenimis. Siekiant, kad būtų užtikrintos lygios galimybės, reikia nustatyti ir pašalinti požiūrio, fizinės, kalbos, komunikacijos, finansinės, teisines ir kitas šių lygių švietimo kliūtis. Norint užtikrinti, kad neįgalieji

nepatirtų diskriminacijos, jiems turi būti tinkamai pritaikytos sąlygos. Konvencijos šalys turėtų apsvarstyti galimybę imtis pozityviosios diskriminacijos priemonių tretinio mokslo srityje neįgalių besimokančiųjų atžvilgiu (Pastabos 38 p.).

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis asmenų lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs; žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Konstitucinis Teismas taip pat konstatavo, kad konstitucinis asmenų lygybės principas nepaneigia pačios galimybės skirtingai traktuoti žmones atsižvelgiant į jų statusą ar padėtį (Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimas).

Jungtinių Tautų bei Europos Sąjungos, taip pat nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija reiškia teisių sumažinimą, suvaržymą ar atėmimą tam tikrai kategorijai žmonių dėl kokių nors asmens požymių. Diskriminacija suvokiama kaip asmenų lygybės principo pažeidimas, kai asmeniui ar asmenų grupei yra sukuriamos mažiau palankios sąlygos, taikomi skirtumai, išimtys, apribojimai ar teikiamas pranašumas, lyginant su kitais asmenimis, esančiais toje pačioje ar tokioje pačioje situacijoje.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį, tiesioginė diskriminacija – tai elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 5 dalies nuostatas, netiesioginė diskriminacija apibūdinama kaip veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus,

lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, nebent šį veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Pagal Lygių galimybių įstatyme įtvirtintą diskriminacijos sąvoką, tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą siekiama nustatyti, ar tam tikras elgesys, teisės norma, praktika galėtų tam tikrą asmenį dėl tam tikro asmens tapatybės požymio, t. y., aptariamam atveju – dėl negalios, priversti atsidurti mažiau palankioje padėtyje nei kitas asmuo, neturintis šio požymio.

Lygių galimybių įstatymo 4 straipsnyje įtvirtinta įrodinėjimo pareigos paskirstymo tvarka nagrinėjant lygių galimybių principo pažeidimo atvejus, t. y., teismuose ar kitose kompetentingose institucijose nagrinėjant fizinių, juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos buvimo, preziumuojama, kad tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo ar nurodymo diskriminuoti faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

Trišalėje Vilniaus universiteto, praktinį mokymą organizuojančios organizacijos (šiuo atveju – Bendrovės) bei Pareiškėjos Sutartyje nustatyta, jog pagal minėtą studentas atlieka praktiką pagal studijų programą ir suderintą praktikos planą (programą) (Sutarties 2 p.). Praktikos tikslas – formuoti studentų gebėjimus taikyti žurnalistikos (medijų) teorijos ir pirmąsias praktikos žinias, vadovaujantis suformuluotomis redakcijoje darbo užduotimis, praktikos vadovų apibrėžtais uždaviniais ir konsultacijomis. Sutartyje nustatyta, jog praktika prasideda 2019 m. liepos 15 d. ir baigiasi 2019 m. rugpjūčio 7 d. (Sutarties 23 p.).

Pagal Sutarties 4 punkto nuostatas, priimančioji organizacija įsipareigoja: suteikti Pareiškėjai praktinio mokymo vietą Bendrovėje, laikraštyje „Atspindžiai“ (Kaišiadorys), sudaryti sąlygas praktikos planui (programai) įgyvendinti, aprūpinti praktikos planui (programai) įgyvendinti reikalinga informacija ir neatitraukti studento nuo praktinio mokymo užduočių vykdymo (4.1 p.). Bendrovė įsipareigoja, vadovaudamasi priimančioje organizacijoje nustatyta tvarka ir susitarimu su aukštąja mokykla dėl darbo tvarkos ir sąlygų, užtikrinti studentui darbuotojų saugos ir sveikatos bei higienos normas atitinkančias darbo sąlygas, prireikus aprūpinti studentą praktikai atlikti būtinais darbo

įrankiais, darbo drabužiais ir darbo avalyne, kitomis asmeninėmis ir kolektyvinėmis darbuotojų saugos ir sveikatos priemonėmis (Sutarties 4.4 p.).

Pagal Sutarties 4.5 punktą, Bendrovė įsipareigojo skirti studentui su studijų bei praktinio mokymo specifika susijusias užduotis bei užtikrinti, kad nebūtų skiriamos su studijų bei praktinio mokymo specifika nesusijusios užduotys nekvalifikuotam darbui atlikti. Pagal Sutarties 4.6 punktą Bendrovė įsipareigojo informuoti aukštąją mokyklą apie atliekamos praktikos eigą ir atsižvelgiant į praktikos vadovo įvertinimą išduoti dokumentą apie studento atliktą praktiką.

Pareiškėja pateikė Tarnybai „Institucijos praktikos vadovo atsiliepimą apie praktiką“, kurio forma patvirtinta 2010 m. kovo 3 d. dekanų įsakymu Nr. 160000-1-4. Atsiliepimo formos vertinimo grafoje „Bendras praktikos įvertinimas“ yra praktikos vadovės (*duomenys neskelbtini*) įrašas: „Iki 10 pritrūko, nes didesnes studentės galimybes riboja judėjimo trūkumas.“

Būtent ši frazė Pareiškėjos profesinės praktikos atlikimo vertinimo formoje sudarė pagrindą manyti, kad Pareiškėjos profesinės praktikos, atliktos Bendrovei priklausančiame Kaišiadorių laikraštyje „Atspindžiai“, vertinimas buvo siejamas su Pareiškėjos judėjimo negalia ir kad būtent negalia lėmė mažesnę Pareiškėjos praktikos vertinimo balą.

Atkreiptinas dėmesys, jog Fakulteto Komunikacijos ir informacijos krypties studijų programų praktikos nuostatuose, patvirtintuose Fakulteto taryboje 2015 m. gruodžio 16 d. posėdyje (protokolo Nr. 160000-10-13), (toliau – Nuostatai) apibrėžiami Fakulteto bakalauro ir magistrantūros nuolatinių (dieninių ir sesijinių), iššestinių studijų programų profesinės praktikos (toliau – praktika) proceso organizavimo, priežiūros, vertinimo tvarka ir formalūs reikalavimai. Pagal Nuostatų 44 punktą, praktikos vertinimas sudedamas iš atitinkamų vertintojų dalių procentais. Praktikos vertinimo struktūra yra tokia:

- profesinė praktika be gynimo ir baigiamojo darbo vadovo užduoties: 80 procentų – VU praktikos vadovo, 20 procentų – institucijos praktikos vadovo;
- praktika su gynimu: 50 procentų – VU praktikos vadovo, 10 procentų – institucijos praktikos vadovo, 40 procentų – oponento;
- praktika su individualia baigiamojo darbo vadovo užduotimi: 40 procentų – VU praktikos vadovo; 30 procentų – Institucijos praktikos vadovo, 30 procentų – baigiamojo darbo vadovo.

Pagal Nuostatų 45 punktą, praktikos ataskaita vertinama vadovaujantis kriterijais: 45.1. Profesinė kompetencija: kaip praktikos laikotarpiu studentas pritaikė ir patobulino studijų metu įgytas profesines žinias ir kaip praktikos ataskaitoje yra susietos studento įgytos teorinės žinios ir

praktinė patirtis; 45.2. Kūrybingumas ir iniciatyvumas: kaip studento atlikta praktika prisidėjo prie praktikos institucijos funkcionavimo ir / arba problemos (temos) sprendimo; kaip studentas susipažino su praktikos institucijos ir / arba sistemos struktūra ir funkcijomis. Vertinant aktyvumą ir iniciatyvumą remiamasi praktikos ataskaitoje aprašyta veikla ir praktikos institucijos vadovo atsiliepimu apie studento praktiką; 45.3. Ataskaitos aiškumas ir išsamumas: atsižvelgiama į praktikos ataskaitos struktūros ir dėstymo aiškumą, išsamumą, problemos (temos / temų) suvokimą; 45.4. Originalumas: kaip studentas įgyvendino pasirinktą temą vadovaudamasis kūrybiniais gebėjimais, įgytomis žiniomis ir pasirinktais (pasiūlytais) šaltiniais; 8 45.5. Formalūs reikalavimai: kaip ataskaita atitinka „VU KF rašto darbų metodinių nurodymų“ (Vilnius, 2015) reikalavimus ir praktikos dalyko apraše apibrėžtus reikalavimus, kalbos taisyklingumas.

Nuostatų 47.2 punkte nurodyta, jog Žurnalistikos bakalauro nuolatinių studijų programos ir Analitinės žurnalistikos magistrantūros studijų programos praktika (profesinė ir profesinė kūrybinė) gynimo metu vertinama nuo 0 iki 10 balų bei apibrėžiami kriterijai, pagal kuriuos nustatomas galutinis praktikos balas. Pavyzdžiui, 9 balais profesinė praktika vertinama tokiu atveju, kai: tenkinami visi praktikai keliami kriterijai; apimtis 30 (20) ar daugiau procentų pranoksta minimalius reikalavimus; praktikos darbai iš esmės atitinka studijų proceso metu studentams diegiamus (šaltinių tikrinimo, objektyvumo, etikos) ir žurnalistinio meistriškumo (kalbos, stiliaus, žanro ir raiškos pasirinkimo, komponavimo) principus, tačiau gynimo metu pasakoma kritiškų pastabų; daliai darbų būdingas temų ir jų pateikimo originalumas, kiti atitinka redakcijos / institucijos standartus. Praktikos ataskaita tvarkinga; gebama ją argumentuotai pateikti ir atsakyti į oponento ir vadovo pastabas.

Taigi Nuostatuose yra apibrėžiami akademiniai bei profesiniai kriterijai, į kuriuos tiek Fakulteto, tiek institucijos, kurioje studentas atlieka praktiką (šiuo atveju – Bendrovės), atsakingi asmenys privalo atsižvelgti vertindami studentų profesinės praktikos atlikimą balais.

Atkreiptinas dėmesys, kad „Institucijos praktikos vadovo atsiliepime apie praktiką“ pateikiami atskirų gebėjimų, tokių kaip „Motyvacija“, „Pareigingumas“, „Punktualumas“, „Pavestų užduočių atlikimo kokybė“, „Bendravimo gebėjimai“, „Atsakingumas“, „Kiti būsimoje profesinėje veikloje naudingi gebėjimai“, kuriuose atsispindi Pareiškėjos profesiniai / dalykiniai gebėjimai, vertinimas, tačiau paskutinėje vertinimo grafoje „Bendras praktikos vertinimas“ laikraščio „Atspindžiai“ redaktorės (*duomenys neskelbtini*) pavartota frazė „Iki 10 pritrūko, nes didesnes studentės galimybes riboja judėjimo trūkumas“ verčia pagrįstai abejoti Pareiškėjos atliktos praktikos vertinimo

objektyvumu, t. y., kyta pagrindas manyti, jog Pareiškėjos praktikos atlikimo vertinimo rezultatas buvo įtakotas Pareiškėjos negalios.

Pažymėtina, jog, pagal Nuostatų 3.1 punktą, praktika yra apibrėžiama kaip privaloma ir pažymiu vertinama studijų programos dalis, apibūdinama jos dalyko apraše, kurios laikotarpiu studento įgytos programos pagrindų ir specialaus lavinimo žinios ir analitiniai gebėjimai įtvirtinami, pritaikomi ir tobulinami praktinėje profesinėje veikloje.

Nuostatų 3.1.2 punkte profesinė praktika arba profesinė kūrybinė praktika (baigiamojo darbo kūrybinė dalis) apibrėžiama kaip studento praktikanto vykdomas studijų programos dalykas, kai studentas pritaiko, įtvirtina ir tobulina bendrąsias studijų programoje įgytas studijų pagrindų ir specialaus lavinimo žinias ir atskleidžia gebėjimus praktinėje (kūrybinėje) veikloje.

Taigi studentų atliekama profesinė praktika yra laikoma sudėtine, neatsieja studijų dalimi, kuri, remiantis Nuostatais, studentams yra privaloma bei vertinama balais.

Pažymėtina, jog pirmiau minėtame Lygių galimybių 6 straipsnio 4 punkte yra įtvirtinta švietimo įstaigų, kitų švietimo teikėjų bei mokslo ir studijų institucijos pareiga užtikrinti vienodas sąlygas asmenims nepaisant, *inter alia*, negalios, kai yra vertinami mokymosi pasiekimai.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 10 straipsnio nuostatas, lygių galimybių pažeidimu laikomas šiame įstatyme nustatytų pareigų nevykdymas ar netinkamas jų vykdymas ir draudimų nesilaikymas.

Atsižvelgiant į tyrimo metu nustatytas aplinkybes, konstatuotina, jog Fakultetas, įgyvendinantis mokslo ir studijų institucijos – Vilniaus universiteto – funkcijas, nukreipdamas Pareiškėją atlikti praktiką bei vertindamas praktikos atlikimo rezultatus, turėjo pareigą užtikrinti Pareiškėjai, nepaisant jos negalios, vienodas galimybes, vertinant jos praktikos atlikimo rezultatus. Akcentuotina, kad minėtas praktikos vertinimo kriterijus „Iki 10 pritrūko, nes didesnes studentės galimybes riboja judėjimo trūkumas“ sudarė pagrindą tiesioginei Pareiškėjos diskriminacijai švietimo srityje dėl jos negalios.

Pažymėtina, kad Fakultetas Raštu informavo Tarnybą, jog „Institucijos praktikos vadovo atsiliepime apie praktiką“ pateiktas vertinimas buvo eliminuotas, komisijai vertinant studentės (Pareiškėjos) praktikos rezultatus.

Taigi, konstatuotina, jog lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai tokiu būdu buvo pašalinti.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 29 straipsnio 3 dalies 4 punkto nuostatas, tyrimo metu ar jį atlikęs, lygių galimybių kontrolierius gali nutraukti tyrimą, kai lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai (neveikimas) nutraukiami.

Atsižvelgiant į tai, kad lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai buvo nutraukti, t. y., Fakultetas nurodė, jog, vertinant Pareiškėjos profesinės praktikos atlikimo rezultatus, „Institucijos praktikos vadovo atsiliepime apie praktiką“ pateiktas vertinimas eliminuotas, tyrimas nutrauktinas.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 3 dalies 4 punktu, 30 straipsnio 3 dalimi,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Tyrimą dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu atliekant profesinę praktiką nutraukti, nutraukus lygias galimybes pažeidžiančius veiksmus.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją, Fakulteto dekaną, Bendrovės vadovą.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė